

niet ik, maar het
els spreekt.
deze zinnen toch
uit.

dw.,
C. BERKOUWER.

rkouwer verkeerd
klaar mijn exege-
lezen, anderzijds
et weergeven van
isme, zijn zinnen
een punt geschei-
raf vroeg, hadden
de heele passage
de bedoelde pas-

en over het mis-
Perschouw van
heeft van kolom 1
er in betrokken
k wel onder ons,
r Berkouwer toe-
kelijk zou dus
rking zich willen
elukkig, dat Dr
stant op dit punt
laatste nummer
hem niet daarin
ng uit tot een der
n: a. om niet te
schrijven; b. om
nog meer schrijven
c. Om de onder-
aan het overigens
W. W. Meynen in

Woord en Geest.

eens te bont ge-
eike. Thans word-
sties, waarover al
orden beslist was.
ar dit van:

rt J.L. wordt door
gedaan op „De
artikelen, die van
e werden over de
De schrijver zegt,
d een „botte, van
t van de diepste
dagen op geeste-
et in de stroomin-
tersche theologie
Vaderhuis terug-
ersloot de situatie
r „De Standaard”
gen, waarvan de
der A.R. begin-
rd” herinnert aan
is.

loopig mee doen.
keerde kijk op —

echter wel eens
derhuis” der A.R.
juist omdat hij
en wil naar het

schuldiging, maar
in de kwestie is.
In elk geval een
hoorzaamheid is”.

ve in dit artikel
iet — Barthiaans-
ginselen”, „hand-
len die beginselen
id uit de Schrift,
elen en tenslotte
ing van den zoon-
Schrift gebruiken
Zelf te hoeven

em van mensche-
rhuis zelf
n de beschouwin-
te kritiek. Omdat
idhaven met een
neen. De Dieper-
ginselen aanvaar-
vonden te hebben
het Gods Woord.
g: de Schrift ge-
d Zelf te hoeven
it één van Bartha-
cisme, maar daar-
ten theologie, een
uis. Alleen maar

n direct verband
ds wil. De Dieper-
zijn theologische
gen A.R. politiek
e iets uit de Hei-
mee te „werken”
stemstelling, dat

het Vaderhuis voor „De Standaard” is het Vaderhuis
der A.R. beginselen en de verwijzing naar den oudsten
zoon uit de gelijkenis ligt dan voor de hand. Maar
allereerst mag dan toch wel eens worden besproken,
of er werkelijk verband wordt aangenomen
tusschen onze politiek en den wil
van God, en wil deze Criticus niet eens aangeven,
hoe we moeten luisteren naar het Woord Gods voor
het politieke leven? Zoolang we dat niet hooren,
kunnen we in deze kritiek op „De Standaard” voor-
loopig niet anders zien dan zuivere negatie.

Ik heb eens een artikel van Ds Diepersloot ge-
lezen in „De Strijder”, het blad der C.D.U. Maar hij
weet toch wel, dat de kritiek van Barth ook hier
zou moeten spreken van een verband leggen tusschen
verschillende grootheden, dat in wezen zelfhandhaving
is (h.v. ontwapening! als „eisch”, als duidelijke eisch
van Christus).

Inderdaad, Barth's visie is dynamiet voor de A.R.
politiek, maar ook voor alle „Christelijke” politiek
en wie met enkele Barthiaansche zinnen het probleem
wil oplossen, weet niet wat hij doet. Hij roept Barth
op als profeet tegen een bepaalde groep, legt verband
met „den oudsten zoon uit de gelijkenis” en dan —
heeft „De Standaard” een verkeerd kijk op het
Vaderhuis. Dit is wel heel eenvoudig.

Want hier is wel ten eenenmale bewust teruggedron-
gen de mogelijkheid, dat het in het „systeem” der
A.R. beginselen althans gaat om het „probleem” van
het verband leggen en van de gehoorzaamheid en dat
van die zijde juist het niet-leggen van een direct
(onontkoombaar!) verband tusschen ons handelen en
den wil van God gezien wordt als — ongehoorzaam-
heid.

Wanneer deze vragen in dit verband juist worden
gezien, dan wordt het misschien velen op den duur
wel duidelijk, dat „De Standaard” niet in een duister
moment den tekst van „het Vaderhuis met de vele
woningen” had vergeten of geschrapt.

Deze Ds Diepersloot is overigens een moeilijk man,
om mee te debatteeren. Tegen mij geeft hij volgende
tirade:

Inzonderheid aan Barth wordt verweten, dat hij,
door principiele politiek onmogelijk te maken, de
mensen stuurlaars doet rondzwerven, en in de armen
van het nationaal-socialisme drijft. Prof. Schilder was,
zoover ik weet, de eerste die deze beschuldiging uit-
sprak, in een rede voor Rotterdamsche Kiesvereening-
gen. Sindsdien wordt ze door „De Standaard” gretig
overgenomen. Liefst nog wat aangedikt: om te doen
zien hoe Barth de menschen met alle winden doet
meewaaiven, wijst „De Standaard” er op, dat Barth zelf
veel voor de sociaal-democratie gevoelt, terwijl zijn
volgelingen hun heil bij het nationaal-socialisme
zoeken.

Er loopt door al dergelijke beschuldigingen een ont-
zaglijk misverstand. Heel dit spreken wekt den indruk
alsof bij Barth, in den geest van het oude liberalisme,
religie en staatkunde, „binnenkamer” en publieke
zaak, gescheiden terreinen blijven, die niet het minst
met elkaar van doen hebben. Alsof het staatkundig
handelen, als van lager orde, niets te maken zou heb-
ben met de macht, die wij in de „religie” kennen.
Prof. Schilder heeft er niet tegen op gezien, inderdaad
Barths houding jegens de politiek in dezen oud-libe-
ralen geest te verklaren.

Men moet toch eigenlijk wel bitter weinig van deze
theologie begrepen hebben, wanneer men er toe komen
kan de geweldig-geladen houding van Kierkegaard en
Barth op één lijn te stellen met de gemoedsvroom-
heid van het oude liberalisme. Er is geen sprake van,
dat Barth het staatkundig handelen zou willen los-
maken van wat we in de „binnenkamer” kennen, van
den dienst Gods.

Wie heeft nu dergelijke dingen beweerd, als hier mij
in de schoenen geschoven worden? Met name in de laat-
ste zinnen? Ik heb juist betoogd, dat Barth aan den precies
tegenovergestelden kant begint, als waar het oude libe-
ralisme begon, maar tenslotte in de praktijk zijns on-
danks terecht komt bij het ook door de liberalen ge-
bruikelijke doorsnijden van den band tusschen „geloof”
en „christelijke politiek”. En wie studie maakt van
Barths opvatting van het „spreken” Gods en het „hoor-
ren” van den mensch, vindt de bewijzen daarvoor op-
gehoopt.

Hegel en Kierkegaard begonnen ook elk aan de tegen-
overgestelde zijde, maar ten aanzien van den zondeval
en veel andere punten kwamen ze tot gelijke conclu-
sie. Zoo iets heb ik bedoeld, toen ik het had over Barth
en het liberalisme. Wat Ds Diepersloot zegt, raakt als
„weergave” van mijn beweringen kant noch wal.

Overigens is het goed, erop te letten, dat het orgaan,
waarvan Dr J. G. Geelkerken eindredacteur is, nog altijd
zoo schrijft over de Barthiaansche theologie, en zoo
smaakt op wat „De Standaard” schrijft over „het Vader-
huis”.

Dominees, zooals onze tijd ze wil.

In het „Kerkbeurtenblad” (Amsterdam, Hervormd)
schrijft de bekende Ds H. Bakker:

Leeft de gemeente, d.w.z. openbaart zich in haar
midden de kracht des Evangelies tot zaligheid, dan
gaat er een werking uit van de gemeente op den pre-
dikant, zooals ze van den predikant moet uitgaan naar
de gemeente. Een werking, die controleerend, prikkel-
end, waarschuwend is. Juist daar waar de gemeente
dood is in haar geestelijke onverschilligheid, wil 't zoo
licht gebeuren, dat de pastor loci, teleurgesteld, straks
blijft in zijn pastorie, zooals de woestijnreiziger talmt
in de oase. Nu zoekt hij andere prikkels; omdat de
gemeente hem zijn voornaamste ambitie heeft ont-
nomen. Hij wilde haar tot een gemeente van Jezus
Christus maken; zij wilde niet anders dan een tradi-
tionele gemeenschap zonder meer zijn. De predi-

kant wordt pastoriebewoner. De herder legt zijn staf
neer. De leeraar leest zijn krant.

Dat de prediking van het Woord Gods de heerlijk-
heid van de werkzaamheden van een dorpsdominee is,
laat Galsworthy op zijn schilderij in „Een Meisje
wacht” allerminst uitkomen. Geen wonder. Dat Woord
Gods bestaat niet voor relativisme en scepticisme. Dan
zegt de zoon van den vader: „Mijn ouwe heer is een
lieve ouwe baas, maar zijn preeken zijn voldoende
om alle geloof te vernietigen”.

Is dat nu alles wat een talentvol schrijver wist te
vertellen van het domineesambt? Dan was 't zeker
voor dominees, uit de stad en van het land, teleur-
stellend en vernederend. Maar een derde dominees-
type, het voornaamste en sympathiekste, teekent Gals-
worthy ons in Oom Hilary Charwell, dominee van St.
Augustinus in de Beemden, een parochie in een
van Londens voorsteden. Zijn levensspreuk is: ik dien.
Vol opoffering, zonder ooit te denken aan eigen voor-
deel of gemak, is hij altijd in de weer om schipbreuke-
lingen en stumperds de hand toe te steken; en dat
te doen met opgewektheid, een gulle lach, een grap.
Want Galsworthy's aantrekkelijkste figuren zitten
altijd weer vol humor, zooals de schrijver zelf een
vat vol humor moet zijn geweest.

Vraag niet hoe Galsworthy de geloofsbelijdenis van
dezen predikant teekent. Hier wordt Hilary Charwell
weer de spreektrampet van een denkrichting, die het
met den God en Vader van den Heere Jezus Christus,
en in Hem van ons, niet vinden kan. „Alleen gelaten,
stond Hilary met gefronsd voorhoofd te peinzen. Hij
had in zijn leven zooveel ondoorgroondelijks van de
Voorzienigheid meegemaakt, dat hij het zelf in zijn
preeken niet meer waagde deze als goedertieren te
qualificeeren.”

Zouden er inderdaad zulke predikers zijn? In de
Kerk van Engeland? In onze Vaderlandsche Kerk?
Men kan het zich haast niet indenken. Is dit een
fantasiebeeld? Of heeft een wazig pantheïsme — „ver-
schämtes atheïsme”, zegt Schopenhauer, die er maar
liever voor uitkwam, dat hij atheïst was; dat beteekent
„een bedremmeld atheïsme” — of wel een ijzig deïsme
(God scheiding van deze wereld met haar nietig-
heden) ook theologen onder ons bij den kraag?

Dit schijnt de real-theologie van oom Hilary te zijn:
„Aan den anderen kant had hij veel menschen door
pure onverzettelijkheid vele rampen zien overwinnen
en vele andere menschen, door hun rampen terneer-
geveld, daar naderhand zeer genoegelijk op zien teren;
hij was derhalve overtuigd, dat de ellende werd over-
schat en dat gemeenlijk verlies heette wat winst mocht
worden geacht. 't Kwam er alleen maar op
aan, dat je voortsukkelde en niet tobdde”.

In allerlei kwesties, kinderbeperving en dergelijke,
nam Hilary Charwell dan ook een gemakkelijk stand-
punt in. Aangezien ze blijkbaar voor den schrijver geen
kwesties waren, zijn ze het evenmin voor dezen dien-
naar Gods. Hij staat op het nieuwerwetsche standpunt.
Galsworthy teekent met een paar woorden een huwe-
lijksinzegening. Daar staat hij op de trap van het
altaar. „Wat mag ik oom Hilary graag”, dacht Dinny.
Hij was begonnen te spreken. „In strijd met haar ge-
woonte bij kerkdiensten, luisterde Dinny. Ze wachtte
op het woord „gehoorzamen” — het kwam niet; ze
wachtte op de sexueele toespelingen — ze werden
overgeslagen.”

Hier hebt ge den dominee, zooals onze tijd dien wil.
Nu, die sexueele toespelingen, die er in de Engelsche
formulieren mogen voorkomen, geef ik cadeau; of-
schoon een geslacht, dat in de kerk zoo preutisch uit-
gevallen is, in de schouwburg en in de hedendaagsche
litteratuur een struisvogelmaag op het punt van sexua-
liteit bezit; en om een hoekje vaak heel wat plezier
van het sexueele heeft.

Maar dat „gehoorzamen”?
Is dat nu zóó gek? Had de Bijbel het mis? En ons
voorgeslacht? Moet er niet één hoofd zijn, in de liefde
dienende en daarom gehoorzaam als de leider van
het gezin?

Misschien is het ietwat té donker gekleurd, als hier
beweerd wordt, dat hier nu de dominee is: „zooals onze
tijd dien wil”. Maar veel te donker kan de kleur niet
zijn; werd nog niet onlangs de Ned. Chr. Radio-Vereen.
in het ethische orgaan („Algemeen Weekblad”) min of
meer beschuldigd door een dame, die het niet hebben
kon, dat, wat de bijbel inzake de vrouw leert, rond-
weg nóg zoo geleerd werd? We hebben de dame letterlijk
geciteerd, en volledig; daarom mogen we ons deze vrije
weergave van haar meening wel veroorloven. Ook deze
dame wou eigenlijk Oom Hilary liefst des Zondags, en
Dinny in de week voor de microfoon hebben. Maar ik
liever nog niet.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Bedum (nieuw tal): W. M. le Cointre te Bergen op Zoom
en P. Prins te Deventer.
Groningen (vac. H. v. d. Elskamp): P. Deddens te Rijswijk
en E. G. van Teylingen te Oostwolde (Old.).

Beroepen te:
Oldekerk: Cand. J. v. d. Shuis te Amsterdam.

Aangenomen naar:
Lunteren: Cand. W. C. v. d. Brink te Hilversum.

Bedankt voor:
Middelburg: M. B. van 't Veer te Zevenbergen.

Intrede te:
Lemele-Lemelerveld: A. J. W. Vogelaar. Tekst: Ef. 6:17
—19.

Middelburg: D. Bremmer. Tekst: Ef. 6:17a.
Wormer: Cand. K. Doornbos. Tekst: Rom. 1:16.

Geref. Kerk te Amsterdam.

Door den Kerkeraad der Geref. Kerk te Amsterdam is
besloten tot sluiting van de Boomslootkerk, en wel op den
laatstten Zondag in juni, en tot afbouw van de hulpkerk
aan de Waalstraat.

Hulppredikers.

Tot hulpprediker bij de Geref. Kerk te Benschop, die
sinds Mei 1919 vacant is, werd benoemd cand. J. W. S. m i t t,
„Vogelenzang” te Bennebroek.

Studieverlof.

De Kerkeraad der Geref. Kerk te Nieuwendam heeft aan
haar predikant Ds M. Bouwman een half jaar studieverlof
verleend, zulks met ingang van 1 April a.s.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Ijmuiden: L. S. den Boer te Leerdam.

Afscheid van:

Sliedrecht: J. A. Riekel. Tekst: 1 Petr. 5:10 en 11.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Werkendam: W. C. Lamain te Rotterdam-Zuid.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Aruba (Prot. Kerk W.-Indië): G. E. Aers te Hoorn.
Enter: H. W. Lovink te Gramsbergen.
Kedichem (toez.): Mr H. v. Ewijk, voorg. afd. vrijz. Herv.
te Hillegersberg.

Sliedrecht: J. v. d. Kraan te Hoogvliet.
Steenwijkerwold: Dr A. Steenbeek te Surhuizum.
St Nicolaasga (toez.): L. Knier te Birdaard.
Steggerda: Cand. K. Roubos te Driebergen.

Aangenomen naar:

Gaast en Ferwoude (toez.): Cand. A. v. d. Flier, hulppred.
te Terneuzen.
Mastenbroek: P. Hakkesteeg te Kortenhoeft.

Bedankt voor:

Dinteloord: P. Hakkesteeg te Kortenhoeft.
Krimpen a. d. Lek: W. Vroegindewij te Zegveld.

Intrede te:

Bredevoort: W. A. Plug. Tekst: Ef. 6:19.
Nieuw-Weerdinge: B. S. Dijkstra. Tekst: Joh. 1:6 en 7.
Woudsend: H. B. Spijkerboer. Tekst: Joh. 1:14.

Afscheid van:

Barneveld: B. Batelaan. Tekst: Openb. 21:6 en 7.

Uitspraak der Christelijke Medici over de sterilisatie (kunst-
matige onvruchtbaar-making) van geestelijke minderwaardigen.

In de laatste vergadering der medische sectie van de Chr.
Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen in Nederland,
werd besproken het onderwerp: *Eugenetiek*, waarbij ter sprake
kwam de sterilisatie van geestelijk minderwaardigen, gelijk deze
in sommige landen van overheidswege wordt toegepast of toe-
laatable gesteld. Door Dr Joh. van der Spek, Geneesheer-
Directeur der Psychiatrische Inrichting „Maasoord” en Mr J.
W. Noteboom, Directeur der Dr A. Kuyper-stichting, werd het
onderwerp van medische en staatrechtelijke zijde breed toege-
licht. Na breedvoerige bespreking, waaraan door theologen,
medici en andere leden der Vereeniging werd deelgenomen,
nam de vergadering met algemeene stemmen de volgende con-
clusie aan en besloot deze door middel van de pers te publi-
ceeren:

De medische sectie der Chr. Vereeniging van Natuur- en
Geneeskundigen in Nederland spreekt als haar meening uit,
dat het bevorderen of het toelaatbaar stellen van overheidswege
der sterilisatie, hetzij uit het oogpunt van rasverbetering, hetzij
als o.a. economisch verdedigde maatregel bedoelend het aantal
der sociaal minderwaardigen te verminderen, moet worden
afgewezen.

De vergadering kwam tot dit besluit voornamelijk op prin-
cipiële gronden, doch ook om redenen van practischen aard
werd de sterilisatie afgewezen. Immers thans zijn het nog
de geestelijk minderwaardigen, op wie deze bewerking zal
worden toegepast. Doch, wanneer men acht geeft op de ont-
wikkeling der ideeën, mag het niet buitengesloten worden geacht,
dat zij, die zich niet buigen voor de oppermachtige staatsidee,
maar Gode meerder eer willen geven dan aan menschen, in
komende tijden zooveel als minderwaardig zullen worden be-
schouwd, dat ook zij in extreme gevallen aan de verschrik-
kelijke leer der rasverbetering in galachtelijken zin zullen ten
slachtoffer vallen.

Namens de Sectie:
(w.g.) Dr J. HEKMAN, Voorzitter.
Dr J. H. LANDWEHR, Secr.

Herinnering.

4 April a.s. wordt gedisponeerd over het abonnements-
geld voor den termijn 1 April—30 Sept. 1934 (ad f 2.50
+ 15 cts incassokosten). In verband hiermede verzoeken
wij onzen abonné's, die er de voorkeur aan geven het
bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum te
willen doen. (Postrekening 36000.)

Rekeninghouders bij den Postbureau- en Girodienst
geven wij in overweging, voortaan gebruik te maken
van de gelegenheid tot automatisch gireeren. Men behoeft
hiervoor slechts éénmaal een formulier in te vullen en
te onderteekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor
er tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer
voorzorg, dat, zoolang men abonné wenschte te blijven,
prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag
van het abonnementsgeld op onze rekening wordt over-
geschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis ver-
krijgbaar aan elk postkantoor, of worden desgewenscht
op aanvraag ook door ons toegezonden.

DE UITGEVERS.